

Boris Neljak
Dario Novak
Davor Bajan

ZADOVOLJSTVO UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA NASTAVOM TJELESNE I ZDRAVSTVENE KULTURE

1. UVOD

Suvremeni tehnološki razvoj i socioekonomski uvjeti življenja djece i mladeži snažno utječu na smanjenje udjela energetske potrošnje u njihovim svakodnevnim aktivnostima. Ova činjenica upućuje na potrebu da: tjelovježbu i sport učinimo stilom njihova življenja, što je i jedna od zadaća nastave tjelesne i zdravstvene kulture. Navedeno se, s emocionalnoga stajališta, prije svega, provjerava osjećajima ugone i izražavanjem zadovoljstva učenika nakon sata tjelesne i zdravstvene kulture. Upravo je zato osmišljeno istraživanje koje pokušava utvrditi razinu zadovoljstva i nezadovoljstva učenika na nastavi tjelesne i zdravstvene kulture.

2. CILJ RADA

Cilj je rada utvrditi razlike u stupnju zadovoljstva nastavom tjelesne i zdravstvene kulture između učenika strukovnih škola i učenika gimnazije te učenika strukovnih škola i učenika gimnazije.

3. METODE RADA

Uzorak ispitanika činilo je 490 učenica i učenika od prvog do četvrtog razreda srednjih škola grada Zagreba koji nastavu tjelesne i zdravstvene kulture provode u istim uvjetima, samo u različitim turnusima s različitim nastavnicima. Uzorak ispitanika je podijeljen na dvije skupine, pa jednu čine **učenice** strukovnih škola i gimnazije, a drugu **učenici** istih škola.

Tablica 1. *Struktura ispitanika*

	GIMNAZIJA	STRUKOVNE ŠKOLE				UKUPNO
	XII. gimnazija	Prehrambeno-tehnološka (124)	Poljoprivredna (59)	Veterinarska (64)	Ukupno strukovne škole	
UČENICE	146	52	46	41	139	285
UČENICI	97	72	13	23	108	205
UKUPNO	243	247				490

Upitnik se sastojao od tri pitanja. Na svako je pitanje ispitanicima ponuđeno pet odgovora. Učenici su, nakon što su pročitali pitanje, zaokružili samo jedan od ponuđenih odgovora. Za svaki odgovor izračunate su aritmetičke sredine i određene su pojedinačne frekvencije i postotak. Svi pokazatelji prikazani su tablično i grafički.

4. REZULTATI I RASPRAVA

1. pitanje: Kako doživljavaš sat tjelesne i zdravstvene kulture?

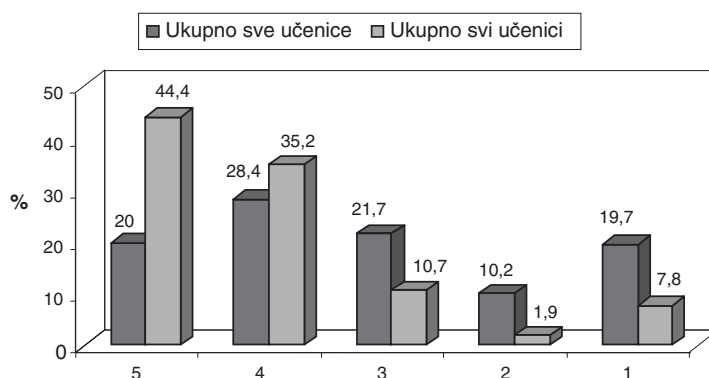
- 5 - Jedva čekam da počne.
- 4 - Drago mi je.
- 3 - Kao i svaki drugi školski sat.
- 2 - Što se mora, nije teško.
- 1 - Volio/voljela bih da ne moram ići na taj sat.

Iz tablice 2 je vidljivo da su učenice strukovnih škola za 15,7% dale više odgovora ocijenjenih ocjenom 5 (*Jedva čekam da počne*) od učenica gimnazije. Učenice gimnazije su na upit *Kako doživljavaš sat tjelesne i zdravstvene kulture?* dale čak 11,7% više odgovora od učenica strukovnih škola ocijenjenih ocjenom 1 (*Voljela bih da ne moram ići na taj sat*). Prosječna ocjena odgovora na ovo pitanje (***Kako doživljavaš sat tjelesne i zdravstvene kulture?***) je kod učenica strukovnih škola 3,46, dok je kod učenica gimnazije iznosila 2,92. To je jedna od najnižih prosječnih ocjena u čitavom upitniku. Kod muške populacije stanje je potpuno drukčije - gotovo da i nema razlike između gimnazijalaca i učenika strukovnih škola.

U odgovorima na ovo pitanje najveća razlika je dobivena između učenica i učenika u prosječnoj ocjeni, koja iznosi 0,87 u korist učenika. Uzorak učenika je za 31,2% dao više odgovora ocijenjenih ocjenama 5 i 4 od uzorka učenica, a učenice su ukupno za 20,2% davale više odgovora ocijenjenih ocjenama 2 i 1. S obzirom na te činjenice, očito je da učenici sat tjelesne i zdravstvene kulture doživljavaju kao ugodu znatno više nego učenice.

Tablica 2. Aritmetičke sredine, frekvencije i postotak odgovora na prvo pitanje

	Vrijednosti odgovora										prosjek
	5		4		3		2		1		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Učenice strukovnih škola (139)	39	28	39	28	28	20,2	14	10,1	19	13,7	3,46
Učenice gimnazije (146)	18	12,3	42	28,7	34	23,3	15	10,3	37	25,4	2,92
Učenici strukovnih škola (108)	46	42,6	39	36,1	13	12,1	2	1,8	8	7,4	4,04
Učenici gimnazije (97)	45	46,4	33	34,1	9	9,3	2	2,1	8	8,1	4,08
Ukupno sve učenice (285)	57	20	81	28,4	62	21,7	29	10,2	56	19,7	3,19
Ukupno svi učenici (205)	91	44,4	72	35,2	22	10,7	4	1,9	16	7,8	4,06
Ukupno učenice i učenici (490)	148	30,2	153	31,2	84	17,2	33	6,7	72	14,7	3,63

Grafički prikaz 1. Ukupno sve učenice i svi učenici

2. pitanje: Kako se osjećaš nakon sata tjelesne i zdravstvene kulture?

5 - Jako dobro i pun/a sam energije.

4 - Zadovoljno.

3 - Kao i nakon svakog školskog sata.

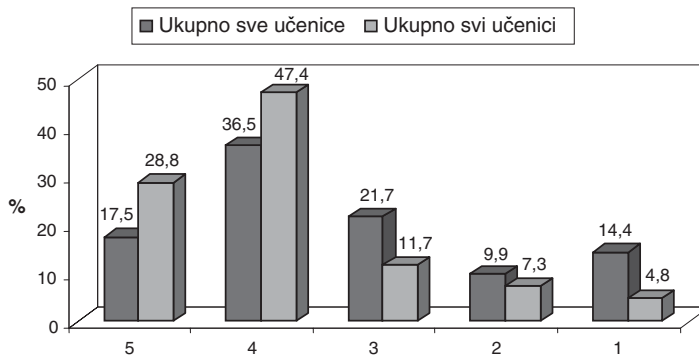
2 - Lošije nego nakon drugih školskih sati.

1 - Uzalud utrošeno vrijeme.

Podaci o odgovorima na ovo pitanje predstavljeni su u tablici 3, iz koje se može iščitati da su vrijednosti razlika među učenicama slične razlikama u odgovorima na prethodno pitanje. Iz razlike sume postotaka odgovora ocijenjenih sa 5 i 4 vidljivo je da uzorak učenica strukovnih škola daje na ovo pitanje odgovore koji su za 23,6% viši nego odgovori uzorka učenica gimnazije. Učenice gimnazije su se na ovo pitanje izjašnjavale za 13,5% više od učenica strukovnih škola odgovorima ocijenjenim ocjenama 2 i 1. Razlika u prosječnim ocjenama kod učenica relativno je visoka (3,64 i 3,03), ali i na ovo pitanje pozitivnije su odgovarale učenice strukovnih škola. Suprotno tomu, učenici strukovnih škola i gimnazije mnogo su sličniji po ocjenama svojih odgovora na ovo pitanje, jer razlika u prosječnoj ocjeni iznosi svega 0,06 (3,90 : 3,84) u smjeru učenika strukovnih škola.

Tablica 3. Aritmetičke sredine, frekvencije i postotak odgovora na drugo pitanje

	Vrijednosti odgovora										prosjek
	5		4		3		2		1		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Učenice strukovnih škola (139)	35	25,1	57	41	23	16,6	10	7,2	14	10,1	3,64
Učenice gimnazije (146)	15	10,3	47	32,2	39	26,7	18	12,3	27	18,5	3,03
Učenici strukovnih škola (108)	32	29,7	54	50	9	8,3	6	5,5	7	6,5	3,90
Učenici gimnazije (97)	27	27,9	43	44,3	15	15,5	9	9,2	3	3,1	3,84
Ukupno sve učenice (285)	50	17,5	104	36,5	62	21,7	28	9,9	41	14,4	3,34
Ukupno svi učenici (205)	59	28,8	97	47,4	24	11,7	15	7,3	10	4,8	3,87
Ukupno učenice i učenici (490)	109	22,3	201	41	86	17,5	43	8,8	51	10,4	3,61

Grafički prikaz 2. Ukupno sve učenice i svi učenici

Učenici su pokazali veće zadovoljstvo nakon sata TZK od učenica, što je zorno predstavljeno grafičkim prikazom 2. Zbroj postotaka ocjena 5 i 4 ukazuje na to da 22,2% učenika iskazuje pozitivnije mišljenje na ovo pitanje od učenica strukovnih škola i gimnazija. Učenice su najučestalije davale odgovor vrednovan ocjenom 4, pa razlika između učenika i učenica u ukupnoj prosječnoj ocjeni iznosi 0,53 dijela ocjene (3,87 : 3,34), koja je usmjerena pozitivno prema muškoj populaciji

3. pitanje: Koliko si općenito zadovoljan/na sadržajem koji se provodi na satovima tjelesne i zdravstvene kulture?

5 - Izrazito zadovoljan/na.

4 - Zadovoljan/na.

3 - U redu je.

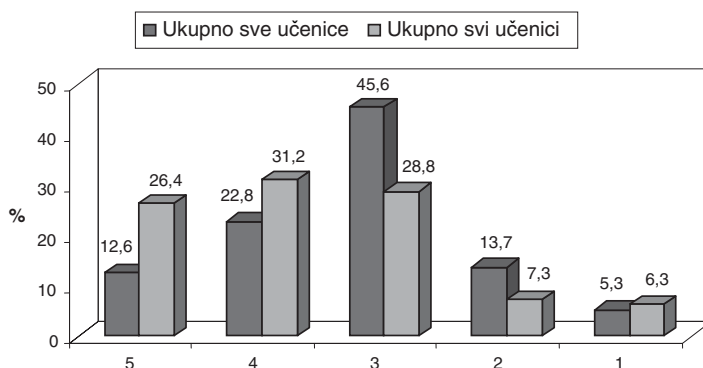
2 - Nezadovoljan/na.

1 - Jako nezadovoljan/na.

Iz tablice 4 vidljivo je da su učenice strukovnih škola za ukupno 16,4% više dale odgovore koji su vrednovani ocjenama 5 i 4 od učenica gimnazije. Dalje, učenice gimnazije su za ukupno 13% više davale odgovore vrednovane ocjenama 2 i 1 na ovo pitanje od učenica strukovnih škola. Pritom je najučestalija vrijednost odgovora učenica obiju škola grupirana oko srednje ocjene 3. Učenici strukovnih škola su za 12,8% više odgovarali na ovo pitanje s *Izrazito zadovoljan* - 5, a učenici gimnazije za 13,2% više sa *Zadovoljan* 4.

Tablica 4. Aritmetičke sredine, frekvencije i postotak odgovora na drugo pitanje

	Vrijednosti odgovora										prosjek
	5		4		3		2		1		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Učenice strukovnih škola (139)	28	20,1	33	23,7	61	43,9	14	10,1	3	2,2	3,49
Učenice gimnazije (146)	8	5,5	32	21,9	69	47,3	25	17,1	12	8,2	2,99
Učenici strukovnih škola (108)	35	32,4	27	25	32	29,7	5	4,6	9	8,3	3,68
Učenici gimnazije (97)	19	19,6	37	38,2	27	27,8	10	10,3	4	4,1	3,58
Ukupno sve učenice (285)	36	12,6	65	22,8	130	45,6	39	13,7	15	5,3	3,24
Ukupno svi učenici (205)	54	26,4	64	31,2	59	28,8	15	7,3	13	6,3	3,63
Ukupno učenice i učenici (490)	90	18,4	129	26,3	189	38,6	54	11	28	5,7	3,44

Grafički prikaz 3. Ukupno sve učenice i svi učenici

Grafički prikaz 3 zorno ukazuje na to da je ukupni uzorak učenika za 22,2% više odgovarao ocjenama 5 i 4 od ukupnog uzorka učenika. Odgovori učenica su se većinom (45,6%) grupirali oko srednje ocjene U redu je - 3. Prosječne ocjene odgovora na ovo pitanje razlikuju za 0,39 dijela ocjene (3,24 : 3,63) u korist učenika.

5. ZAKLJUČAK

Na uzorku od 490 učenica i učenika od prvog do četvrtog razreda srednjih škola grada Zagreba, koji provode nastavu tjelesne i zdravstvene kulture u istim uvjetima samo u različitim turnusima kod različitih nastavnika, provedeno je istraživanje o zadovoljstvu nastavom tjelesne i zdravstvene kulture. Zadovoljstvo nastavom jedna je od ključnih sastavnica motivacije učenika, a time i izravni dugoročni čimbenik svakodnevnog i samostalnog tjelesnog vježbanja i u drugoj i u trećoj životnoj dobi. Rezultati ovog rada pokazuju, sa stajališta zadovoljstva nastavom tjelesne i zdravstvene kulture, da su:

- učenici gimnazije i strukovnih škola međusobno slični,
- učenice strukovnih škola zadovoljnije nastavom od učenica gimnazije,
- zabilježene znatne razlike između učenika i učenica u percepciji nastave tjelesne i zdravstvene kulture

Zadovoljstvo nastavom tjelesne i zdravstvene kulture dominantno tvore četiri velike sastavnice: kvaliteta nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture, biotička razina motivacijske strukture učenika, materijalno-tehnički uvjeti nastavnog procesa te plan i program tjelesne i zdravstvene kulture. Postavljenim pitanjima ovog rada ne može se detaljno utvrditi proporcija tih sastavnica jer autorima nije bilo dopušteno uvrstiti sve potrebne upite koji bi odgovorima precizirali odnose. Zato ove informacije pružaju

tek opću sliku o zadovoljstvu ili nezadovoljstvu nastavom tjelesne i zdravstvene kulture. Postupak anketiranja omogućuje svakom nastavniku da od svojih učenika ili učenica dobije relativno objektivno vrednovanje nekih sastavnica zadovoljstva. Time se dobiva precizniji uvid u pokazatelje kojima se procjenjuje zadovoljstvo učenika na nastavi i nastavom tjelesne i zdravstvene kulture.

6. LITERATURA

1. Andrilović, V. (1991). Metode i tehnike istraživanja u psihologiji odgoja i obrazovanja. Zagreb: Školska knjiga.
2. Andrilović, V., Čudina-Obradović, M. (1994). Osnove opće i razvojne psihologije, Zagreb: Školska knjiga.
3. Findak, V. (1999). Metodika tjelesne i zdravstvene kulture. Zagreb: Školska knjiga.
4. Goleman, D. (1997). Emocionalna inteligencija. Zagreb: Mozaik knjiga.